

AZNAP ÉJJEL

Tévedés áldozata

CSIGER ÁDÁM

AZ HBO ÚJ MINISOROZATA A MINDEN IDŐK EGYIK LEGJOBB TÉVÉSZÉRIÁJAKÉNT EMLEGETETT DRÓT HAGYOMÁNYAIT FOLYTATJA.

A nyolcrészes széria kevert műfajú zsánerdarabként kezdődik: a thriller, a whodunit krimi, a tárgyalótermi dráma és a börtönfilm elemeit egyaránt felvonultatja. Egy pakisztáni származású New York-i egyetemista, Nasir Khan (Riz Ahmed) egy este ki akar rúgni a hámból: felszed egy lányt a manhattani Upper West Side-on. Pia, drogok, szex, filmszakadás, majd Naz vérbe fagyva találja a nőt. Bepánikol, elmenekül, amivel magára tereli a gyanút, így gyorsan letartóztatják. Minden ellene szól a kegyetlen gyilkossági ügyben, így nem szabadulhat óvadék fejében. A hírhedt Rikers börtönben kell kivárnia a tárgyalását. A nyomozók fülük botját sem mozdítják az egyértelműnek tűnő ügyben, de Naz két ügyvédje (John Turturro, Amara Karan) dacol az iszlamofób közhangulattal és magánnyomozásba kezd.

Az alapkonceptió akár Hitchcock fejéből is kipattanhatott volna, ekként viszont divatjamúlt is, különösen az

„Szokatlan és kiszámíthatatlan”

(John Torturro és Riz Ahmed)

HBO saját gyártású sorozatainak viszonylatában, melyek az elitkultúrát, a magas művészetet képviselik a tévészeriák színterén. (Az is épp ennyire szokatlan az HBO amerikai szárnyától, hogy e sorozat egy remake, mégpedig a 2008-ban a BBC-n bemutatott *Criminal Justice* amerikai feldolgozása.) Az *Aznap éjjel* nem karakter-, hanem inkább eseményvezérelt történet, így elméletileg bárki azonosulhat a főhőssel, valójában Nazt annyi szerencsétlenség éri, mint Jóbót, amivel a cselekmény hitelessége csorbul. A főhős esete bárkivel megtörténhet, de ennek hátrányai is vannak: az aktív, kezdeményező főhősöket felvonultató történetek intenzívebbek és egyedibbek. Viszont Steven Zaillian író-rendező szeriáját az teszi mindezek ellenére fontos és aktuális produkcióvá, hogy korántsem bibliai tanmeseként, hanem rögrealista, szociografikus és társadalomkritikus sorozatként folytatódik, megidézve a szintén az HBO által készített, minden idők legjobbjaként gyakran emlegetett *Drót*ot. Az *Aznap éjjel* az amerikai igazságszolgáltatás és büntetésvégrehajtás útvesztőibe kalauzol: balszerencséjének köszönhetően a naiv és fiatal Naz bekerül a Rikers poklába, ami a sorozat ábrázolásmódjában nem sokban különbözik a *Menekülés New Yorkból* anarchikus börtönszigetétől, ahol a legkegyetlenebb bűnözők uralkodnak, a korrupt örök pedig szemet hunynak a szabálysértések és visszaélések fölött. Az *Aznap éjjel* börtön-

filmes szála *A remény rabja*iban látottak tökéletes ellentéte: Naz drasztikus és drámai átalakuláson kényszerül átmenni a túlélés érdekében. Kopaszra borotválja a fejét, tetkókat varrat, kigyúrja magát, bonyózni kezd, rákap a drogokra és kiveszi a részét a helyi hatalmi harcokból és csempészetből. Ironikus módon ártatlanul kerül börtönbe és csak ott válik köz- és önvészélyes bűnözővé – és nem ő az egyetlen, akinek élete végleg félresiklik egy téves letartóztatás vagy túl szigorú büntetés miatt. A Naz transzformációját bemutató Riz Ahmed zökkenőmentesen válik mimó-zalélekből börtöngengszterré, de nem marad el tőle az ügyvédjét megformáló John Turturro sem az eredetileg James Gandolfininek szánt szerepben, sem pedig a *Drót*ban is nagyot alakító Michael K. Williams, aki a Rikers maffiavezérért játssza.

A krimi-thriller műfajú cselekményszál főleg a börtön-jelenetek dramatizálására szolgál, ebben viszont félsiker az eredmény. Pozitívum, hogy a főhős karakterét sikerül aktivizálni: dilemmák tornyosulnak előtte, például különböző ügyvédek, valamint vádalku és a szigorúbb büntetés réme között kell választania. Másrészt viszont a börtönön kívül játszódó történések kiszakítják a közönséget a Rikers fojtogató, sötét, klausztrófob atmoszférájából és feledtetik a nézővel a főhős színeváltozását. A lassú, részletgazdag börtönbeli jelenetezéshez kevésbé illik a vörös heringekre építő detektívtörténet, a börtöndráma ellipszisei pedig elidegenítik a nézőt Naz karakterétől. A *Schindler listája*, a *New York bandái* és a *Pénzcsináló* forgatókönyvével nevet szerzett Zaillian nem tipikus sorozatként, hanem a *Sátántangó*t idézően hosszú játékidéjű, moziélményt kínáló filmként képzelte el a projektet, ami egyszerre a széria fő hátránya és különlegessége. A végeredmény egy tagadhatatlanul szokatlan és kiszámíthatatlan sorozat, ami viszont kihagyott lehetőségektől éppúgy hemzseg, mint ihletett és emlékezetes pillanatoktól.

AZNAP ÉJJEL (The Night of) – amerikai, 2016.
Kreátor: **Richard Price** és **Steven Zaillian**. Rendező: **James Marsh** és **Steven Zaillian**. Író: **Richard Price**. Kép: **Robert Elswitt**. Zene: **Jeff Russo**. Szereplők: **John Turturro** (Stone), **Riz Ahmed** (Naz), **Peyman Moaadi** (Salim), **Bill Camp** (Box). Gyártó: **BBC / HBO**. 9x50 perc

